

RISTIRIITATEHTÄVÄ

Uusi luonnontieteellinen maailmankuva

Ristiriitetehtävässä kaksi historiallista lähdettä antavat samasta tapahtumasta ristiriitaisen, toisistaan poikkeavan kuvan. Yleisiä vastausohjeita ristiriitetehtävän vastaamiseen:

1. Ristiriitetehtävässä sinun pitää ensin lukea dokumentit huolella läpi.
2. Tämän jälkeen sinun tulee ajoittaa dokumentit eli selvittää mihin historian tapahtumaan tai aikakauteen dokumentit liittyvät.
3. Seuraavaksi sinun tulee selvittää, mikä ristiriita dokumenttien välillä vallitsee.
4. Lopuksi sinun tulee kiinnittää huomio dokumentin laatijoihin. Arvioi dokumenttien uskottavuutta historiallisina lähteinä.

Alla on kaksi dokumenttia uudelta ajalta.

Dokumentti A:

Luonnon salaisuuksien tunteminen ja ymmärtäminen tuo ihmisen lähemmäksi todellista onnea. Mikään ei ole kunniakkaampaa ja erinomaisempaa kuin Jumalan ylivertaisten töiden ymmärtäminen ja pohittaminen. Astrologian (tähdistä ennustaminen), joka on sekä Jumalan luomistyön – sikäli kuin se ilmenee taivaanmekaniikassa – ylistystä että salaperäistä tietoa tulevista tapahtumista, ovat viisaat tunnustaneet ensimmäiseksi kaikkien tiedon lajien joukossa.

Girolamo Cardano (kuoli 1576)

Dokumentti B:

Padovalainen matematiikan professori (Galileo Galilei) on löytänyt neljä uutta taivaankappaletta Jupiterin kiekon lähetyviltä sekä monia tuntemattomia kiintotähtiä flanderilaisten keksimällä ja tämän itsensä parantelemalla optisella kojeella, joka sekä suurentaa kohteen että tuo sen lähemmäs. Lisäksi hän on saanut selville Linnunradan pitkään etsityn todellisen luonteen sekä sen, että Kuu ei ole pallomainen vaan sen pinnassa on lukuisia kohoumia ja painaumia, ja että sen valo on maasta heijastuvaa auringonvaloa. Hän on kumonnut kaiken tähän aiheeseen liittyvän astrologisen ja astronomisen tiedon.

Sir Henry Wotton Salisburyn jaarlille (1610)

Tehtäviä

1. Miten tähtitiede kehittyi 1500- ja 1600-luvuilla oheisten dokumenttien perusteella?
2. Millä tavalla uuden ajan käsitys tiedosta ja maailmankaikkeuden rakenteesta erosi keskiajan käsityksestä?
3. Millä tavalla katolinen kirkko yritti torjua uusia näkemyksiä maailmankaikkeuden rakenteesta?